

**ANG****Bayan**

Pahayagan ng Partido Komunista ng Pilipinas  
Pinapatnubayan ng Marxismo-Leninismo-Maoismo

Edisyong Hiligaynon  
Tuig XLI No. 16  
Agosto 21, 2010  
[www.philippinerevolution.net](http://www.philippinerevolution.net)

Editorial

## Paghimakas sa Hacienda Luisita, pakig-away sang masang mangunguma sa pungsod

**A**ng Hacienda Luisita nagasimbolo sa malakolonyal kag malapyudal nga sistema nga nagagapos sa pungsod sa pagkaatrasado kag wala sang kata-pusan nga krisis. Ang malaba kag nagapadayon nga ma-ragtas sang asyenda kasaysayan sang malala nga pagpanghimulos kag pagpamigos, masingki nga makasahing banggianay kag paghimakas para sa madugay na nga ginahandum nga hustisya sosyal.

Wala untat ang maniobra kag padi-hot sang pamilya Cojuangco agud ma-pabilin ang ila monopolyo sa asyenda kag upangan ang pagpanagtag sini sa mga mangunguma kag mamumugon sa uma. Labi pa nga uyat liwat sang pamilya ang Malacañang, mabaskog ang ila buot nga maghimo sang amo nga mga maniobra.

Sining nagligad lang nga sima-na, nagpadihot ang mga Coju-angco sang paltik nga "com-promise agreement" nga gindasok sa tutun-lan sang mga mangunguma kag mamumugon sa uma gamit ang pwer-sa, pagpaniplang kag pagpangtungo.

Ginapagwa sa paltik nga kasugtanan nga nagapasugot

ang mga mangunguma kag mamumugon sa uma sa pagpadayon sang Stock Distribution Option (SDO) sa baylo nga ipanagtag ang duta. Maathag ang tuyo sini nga pangunahan ang pagbista sang Korte Suprema sa petisyon para ibasura ang *temporary restraining order* sa mandu sang Presidential Agrarian Reform Council (PARC) sadtong 2005 nga ipaidalum na ang asyenda sa pwersado nga pagpanagtag.

Gilayon nga ginpalakpakan ni President Benigno Coju-angco Aquino III ang kasug-tanan bisan nga nagpakai-nosente siya sa iya nahibal-an didto kag ginsiling niya ang halambalanon sang HLI simple nga pangsulod lang nga di pagkasugot.

Ang pagpanumbalik sang mga Coju-angco sa poder li-wat nagapating-kad sa paghimakas para sa tunay nga reporma sa duta sa asyenda kag sa pag-gamit sang gahum para tap-naon ang pagbato sang mga mangunguma kag mamumu-gon sa uma.



**Mga tampok sa  
isyu nga ini...**

**Paltik ang  
kasugtanan sa Luisita**  
PAHINA 3

**10 armas, naagaw  
sg BHB**  
PAHINA 7

**Proposal nga dugang  
2 tuig sa edukasyon**  
PAHINA 11

Ang pagbalibad nga ipanagtag ang Hacienda Luisita ang pinakadaku nga halambalanon nga nagahana nga magkakas sa maskara ni Aquino bilang tagadala sang signipikante nga pagbag-o. Ginapakita sang nagataas nga makasahing banggianay sa asyenda nga ang iya pagginahum wala sang kinalain sa tanan nga nag-agi nga rehimen nga lunsay nag-alagad lang sa interes sang daku nga asendero, kumprador kag mga dumuluong. Ginabutang liwat sini sa atensyon sang bilog nga pungsod ang kapigusan kag pag-antus sang mga mangunguma kag mamumugon sa uma sa Hacienda Luisita lakip na sa madamu pa nga asyenda sa bilog nga pungsod.

Halin nga gintukod ang papet nga republika, lunsay paltik kag pagpaniplang ang mga programa sa duta nga ginapatuman sang mga nagharing rehimen. Sa baylo nga malubad ang pyudal kag malapyudal nga pagpanghimulos kag pagpamigos sa mga mangunguma, naglala pa gid ini sa pagligad sang mga dekada. Labi nga nagdaku ang konsentrasyon sang duta sa kamot sang mga daan kag bag-o nga agalon nga mayduta kag sa mga dumuluong nga imperyalistang korporasyon.

Labi nga nagdamu ang mga mangunguma nga wala sang kaugalingon nga duta.

Sa atubang sang nagadugang nga kaimulon kag kagutuman sang mga mangunguma, padayon nila nga ginapakig-away ang matuod nga reporma sa duta sa tanan nga posible nga patag. Anuman ang pagtinguha nga himuon sang reaksyunaryong rehimen para sila tiplangon, pahipuson kag tap-naon, wala untat nga kundenahon kag pamatukan sang mga mangunguma ang bogus nga CARP, ang mapaniplang nga pagpadayon sini sa porma sang CARPER, ang padihot nga SDO, kag iban pa nga kapareho nga pagpaniplang.

Nahibal-an sang masang mangunguma nga indi basta pagbuhian sang pamilya Cojuangco ang malapad nga asyenda. Umpisa nga ginpanubli ang asyenda sa mga kolonyalistang Espanyol kag palaparon pa ini sa mga masunod nga dekada, nagpatuyang ang pamilya Cojuangco sa balhas kag dugo sang mga mangunguma kag mamumugon sa uma. Labi nga wala sang plano ang mga Cojuangco nga buhian ang asyenda subong nga binilyon ka pisos na ang nakita nila sa operasyong komersyal kag mala-industriyal diri. Samtang, padayon nga ginadingot ang hustisya sosyal sa mga nagatalauma sang duta kag nagtuga sang manggad sang mga Cojuangco.



Ang paghimakas sa Hacienda Luisita ang simbolo subong sang paghimakas para sa matuod nga reporma sa bug-os nga pungsod.

Mangin sentro man ini subong sang pagbato sa reaksyunaryong rehimen ng Aquino. Sa pagsuporta ni Aquino sa mga Cojuangco sa mabaskog nga pagpamatuk sa reporma sa duta, maathag nga siya ang manindugan batuk sa masang mangunguma kag mga mamumugon sa uma.

Dapat hugot nga uyatan kag ibandera sa tanan nga bahin sang pungsod ang pagbato sa Hacienda Luisita. Paserbihon ini nga mitsa sang iban pang daku nga paghimakas sang masang mangunguma kag indi basta mapalong nga gatong sa nagainit nga demanda sang masang mangunguma sa bilog nga pungsod para sa tunay nga reporma sa duta, anuman ang mga sablag diri.

Kadungan sini, padayon nga igabwelo ang rebolusyonaryong agraryo sa bilog nga pungsod. Patud magaangkon ini sang daku nga kadalag-an sa mga maabot nga panahon katuwang sang pagsulong sang armadong paghimakas kag pagtukod sang mga rebolusyonaryong base sa kaumhan.



Tuig XLI No. 16 Agosto 21, 2010

Ang *Ang Bayan* ginabantala sa lenggwahe nga Pilipino, Bisaya, Iloko, Hiligaynon, Waray kag Ingles.

Mahimo ini i-download halin sa Philippine Revolution Web Central nga makit-an sa:

[www.philippinerevolution.org](http://www.philippinerevolution.org)

Nagabaton ang *Ang Bayan* sang mga kontribusyon sa porma sang mga artikulo kag balita. Ginabuyok man ang mga bumalasa nga magpaabot sang mga saway kag rekomendasyon sa ikauswag sang aton pahayagan. Malab-ot kami paagi sa e-mail sa: [angbayan@yahoo.com](mailto:angbayan@yahoo.com)

## Kaundan

<b>Editorial</b>	
Paghimakas sa Hacienda Luisita	1
Paltik ang kasugtanan sa Hacienda Luisita	3
Wala-tuo nga pagdinaya sg SDO	4
Suporta sa paghimakas sa Luisita	4
Sugilanon pangkalinungan	5
Mga upang sa sugilanon sa MILF	6
<b>Madinalag-on nga TO</b>	
10 armas, naagaw sg BHB	7
"Kakasa ka ba?"	8
<b>Pagpanghalit sg pasistang estado</b>	
Di makatawo pagsaylo sa mag-ilo	9
Polisiya sg tortyur, liwat nagtingkad	9
Dugang nga 2 tuig sa edukasyon	11
<b>Balita</b>	12

Ang *Ang Bayan* ginabantala duha ka beses kada bulan buwan sg Komite Sentral sg Partido Komunista sg Pilipinas

# Paltik ang kasugtanan sa Hacienda Luisita

**P**altik kag wala unod ang kasugtanan nga ginpadihot sang Hacienda Luisita Inc. (HLI) para balabagan ang pagpanagtag sang duta sa mga mangunguma kag mapabilin ang pagpanag-iya kag kontrol diri sang mga Cojuangco. Gingamit ang pagpanuhol, pagpaniplang, pagpamahug kag pagmaniobra agud pagguwaon nga “ginbaton” sang mga mangunguma ang “kasugtanan”.

Sa “kasugtanan” nga ini, ginpapi ang mga mangunguma kon ila padayon nga uyatan ang ila mga sapi sa idalum sang Stock Distribution Option (SDO) o magabaton sila sang tuman nga ginpagamay nga parte sang duta. Ang duta nga gintalana sang HLI para ipanagtag kuno 1,366 ektaryas na lang halin sa daan nga 4,915 ektaryas nga dutang agrikultural sang asyenda nga ginsakop sang nauna nga kasugtanan sa SDO.

Ginapagwa sang mga Cojuangco nga suportado sang masobra 7,300 (sa kabilugan 10,500 nga nakalista) mangunguma sa asyenda ang “kasugtanan.” Lampas na lang kuno sa 1% (139 indibidwal lang) ang nagpili nga makakuha sang duta.

Kon matabo, magakahulugan nga wala pa sang 200 ektaryas ang kabilugan nga ipanagtag nga duta.

Ginkwestyon ni Lito Bais, tagapangulo sang United Luisita Workers Union (ULWU), iban pang lider sang mga mangunguma kag mamumugon sa uma sa asyenda ang proseso sang pagboto. Suno kay Bais, gingamit ang mga upisyal sang barangay kag mga traidor kag bayaran para

hakuton ang mga mangunguma halin sa ila mga puluy-an. Ginpromisahan ang mga mangunguma sang P20 milyon nga paunang bayad. Dugangan pa kuno sang P130 milyon ang napanagtag na kon mapaprubahan sang Korte Suprema ang “kasugtanan.” Pero sinsilyo lang ang nabaton sang kadam-an nga mangunguma nga subong nagahinulsol sa ila pagpasugot sa SDO.

Gindali-dali ang pagpatuman sang nasambit nga “kasugtanan” para unahan ang nakatalana nga pagbista sang Korte Suprema bahin sa petisyon sang HLI nga ibasura ang direktiba sang Presidential Agrarian Reform Council kag Department of Agrarian Reform (DAR) sadto pa nga 2005. Ginakanselar sang direktiba nga ini ang SDO kag ginamandu ang pagpanagtag sang 4,915 ektaryas nga duta sang asyenda. Sa una nga pagbista sang Korte Suprema sining Agosto 18, nagpilitla ang mga abugado sang

HLI nga sabton ang madamu nga kwestyon bahin sa mga anomalya sa pagpatuman sang SDO nga ginhaboy sa ila sang mga mahistrado.

Samtang, daku nga bahin na sang duta nga dapat nga mapanagtag sa mga mangunguma napaidalum na sa kumbersyon, nabaligya o natukuran na sang mga proyektong komersyal kag mala-industriyal. Sadtong dekada 1990 pa ginpaaprubahan ang kumbersyon sang nagalab-ot sa 3,800 ektaryas nga dutang agrikultural pakadto sa “komersyal, industriyal kag residensyal nga gamit.” Naglab-ot na sa 2,000 ektaryas ang ginpaidalum sa kumbersyon, ginbaligya o ginpaarkilahan para sa mga proyekto nga indi agrikultural. Binilyon na ang ginakita sang mga Cojuangco sa mga ini. Pinakadaku diri ang pagpagamit sang 83 ektaryas sa balor nga P1 milyon kada ektarya, para agyan sang Subic-Clark-Tarlac Expressway nga ginduso mismo ni Aquino sang siya senador pa.

Gin-anunsyo man ni Fernando Cojuangco, *chief operating officer* sang Tadeco, Central Azucarera de Tarlac, HLI kag sang Jose Cojuangco & Sons, Inc., ang plano nga kumbersyon sang nabilin pa nga mga dutang agrikultural sang asyenda. Pati ang kadam-an sang plantasyon sang tubo sa asyenda plano man nila nga igakambyo ang produksyon sa *bio-ethanol*. Ang iban pa kambyuhon man kuno sa mga pananom nga pang-eksport.

Maathag diri nga wala sang anuman nga plano ang pamilya nga buhian ang kadutaan sang asyenda kag ipanagtag ini sa mga mangunguma. Sa mga plano sang pamilya Cojuangco, nakahana nga palayason ang linibo nga nagatalauma kag dalayon nga dingutan sang hustisya sosyal.



# Wala-tuo nga pagdinaya sang SDO

**W**ala-tuo ang ginhimo nga pagdinaya sang mga Cojuangco sa pagpatuman sang Stock Distribution Option (SDO) agud ipabilin ang ila monopolyo nga pagpanag-iy sa duta sang Hacienda Luisita.

Ang mga Cojuangco mismo ang nagsal-ot sang iskemang SDO sa Executive Order 229 ni Pres. Corason Cojuangco Aquino antes pa man mangin layi ang CARP. Tuyo sang pagsal-ot sini nga malibre ang asyenda sang mga Cojuangco kag iban pa nga pareho nga daku nga asyenda sa aktwal nga pagpanagtag sang duta.

Hungod nga gintukod sang mga

Cojuangco sadtong 1989 ang Hacienda Luisita Inc. para magserbi nga prenteng korporasyon sa pagpadihut sang iskemang SDO kag mamentenar sa pagpanag-iy nila ang Tarlac Development Corporation (Tadeco) ang kontrol sa kadam-an nga manggad sa lugar. Ang duta nga dapat tani makadto sa mga mangunguma amo ang ginabilang nga bahin sang mga mangunguma

kag ginatiglawas sang 33% sang mga sapi sa HLI.

Suno sa layi may limang ektaryas lang ang dapat mabilin sa agalolon nga mayduta. Pero naglab-ot sa 1,500 ektaryas ang nagapabilin sa mga Cojuangco. Kadam-an diri mga duta nga ginatindugan sang mga balay sang mga mangunguma kag mamumugon sa uma sa asyenda, kag mga "pagdebelopar sa duta" pareho sang mga karsada. Ara sa 4,915 ektaryas lang sang kabilugan nga 6,500 ektaryas ang gin-

## Paghimakas sa Luisita, nagaani sang suporta

**N**agaani sang malapad nga suporta ang mga mangunguma sa Hacienda Luisita sa paghimakas nila para sa pagpanagtag sang masobra 4,000 ektaryang kadutaan sang pamilya Cojuangco-Aquino. Ginpakita ini sang magtambong ang nagaabot sa 2,000 sa rali nga multisektoral sining Agosto 18 sa atubang sang Korte Suprema sa Taft Avenue sa Maynila kon sa diin ginhiwat ang pagbista sa kasong agraryo.

Luwas sa mga katapu sang United Luisita Workers Union, Alyansa ng mga Manggagawang Bukid sa Luisita, Unyon ng mga Manggagawa sa Agrikultura (UMA) kag Kilusang Magbubukid ng Pilipinas, didto man ang Alyansa ng mga Magbubukid sa Gitnang Luzon kag ang pederasyon sang mga kababaihan nga mangunguma nga AMIHAN. Nag-upod man sa martsa ang delegasyon sang Katipunan ng mga Samahang Magbubukid sa Timog Katagalugan (KASAMA-TK) nga ginapatapuan sang mga mangunguma halin sa Hacienda Yulo sa Canlubang, Calamba, Laguna; Hacienda Roxas sa Nasugbu, Hacienda Zobel sa Calatagan kag Hacienda Agoncillo sa Laurel, tanan sa Batangas. Nagaisa sila sa panawagan sang mga kapareho nila nga anakbalhas sa Hacienda Luisita nga indi na sila makahulat sang dugang nga 53 tuig para maangkon ang duta sang Luisita.

Nag-upod man sa martsa-rali ang mga estudyante sang University of the Philippines sa Diliman, nga mga katapu sang UP Kilos Na. Halin sa mataas nga panalagan sang isa ka bilding sang UP-Manila nga atubang sang Korte Suprema, naghumlad ang mga estudyante sang poster nga nagapakamalaut sa

pagbalibad sang mga Cojuangco nga ipatuman ang reporma sa duta sa Hacienda Luisita. Upod nila nga nakigsimpatiya sa mga mangunguma ang mga tawong simbahan, tagasakdag sang tawhanong kinamatarung, mga artista sang pumuluyo, mga mamumugon, migrante kag iban pang sektor sang sosyedad. Siling ni Rep. Rafael Mariano sang partido Anakpawis kag tagapangulo sang KMP, diri nakatumod ang tanan nga mata sang sosyedad bangud sa makasaysayan ang adlaw sang Agosto 18, nagatubanganay sa pinakauna nga kahigayunan sa Korte Suprema ang mga ginaulipon kag nagaulipon sa ila.

Naglab-ot sang lima ka oras ang mga argumento sang mga abugado sang HLI gani ginatalana liwat sa Agosto 24 ang pagbista kag ang mga abugado sang mga ginaagrabyado nga mangunguma amo naman ang magapresentar sang ila mga argumento.

Sang bisperas sang pagbista sa kaso, ginhiwat ang misa sa Sto. Domingo Church sa Quezon City. Ginpangunahan ini ni Bishop Teodoro Bacani kag ginbasa ang upisyal nga pahayag sang Catholic Bishops Conference of the Philippines-National Secretariat on Social Action kag National Discernment Group nga nagapakamalaut sa inhustisya kag warlordismo sa Hacienda Luisita halin pa sang 1957 tuhtub 2010.

Sa guwa sang Maynila, naglunsar sang mga aksyong protesta ang mga progresibong organisasyon nga kaalyado sang mga mangunguma kag mangingisda sa mga syudad sang Legaspi, Cebu, Bacolod, Tacloban, Butuan kag iban pa nga pangunahon nga syudad.

AB

siling nga igapanagtag sa 6,300 mangunguma nga nagtrabaho sadto sa asyenda.

Ginpagamay ang balor sang duta nga dapat makadto sa mga mangunguma (P40,000 lang kada ektarya) para maggamay ang katumbas sini sa kabilugan nga sapi sa HLI. Samtang, ginpadaku man sang napulo ka beses (sobra tunga sa milyon pisos kada ektarya) ang balor sang duta nga uyat sang mga Cojuangco. Ginabilang man nga parte sang mga Cojuangco ang mga makinarya, pondo kag iban pang propyedad. Malaut pa, ginangkon man nila ang mga produkto sang mga mangunguma (tubo nga wala pa matapas, nakaimbentaryo nga kalamay kag pati ang pagbaligya sang kalamay).

Paagi sa mga salamangka nga ini, ginangkon sang mga Cojuangco ang 67% sang mga sapi sang HLI, samtang 33% ang ginaparte-parte sang mga mangunguma.

Bag-ong salamangka man ang ginhimo sa bag-ong "kasugtanan." Diri labi pa nga ginpagamay ang takos sang duta nga natalana kuno sa pagpanagtag. Halin sa 4,915 ektaryas, ang 33% sapi sang mga mangunguma katumbas na lang kuno sang 1,366 ektaryas.

Suno sa layi sang CARP, ang pagbaylo sang mga sapi dapat makumpleto sa sulod sang duha ka tuig matapos aprubahan ang layi o makaligad nga aprubahan sang PARC ang plano para sa amo nga pagpanagtag. Kon wala ini mapatuman sang nasambit nga korporasyon, ang duta ipaidalum na sa pwersahan nga pagpanagtag. Sa HLI, sadtong 2004 lang ginsuguran nga magpanagtag sang mga sapi samtang sadto pa

nga 1989 gin-aprubahan ang SDO sa asyenda.

Ginhimo man tubtub 30 tuig ang pagpanagtag sang mga sapi sa porma sang sweldo nga may katumbas nga oras sang pagtrabaho sa asyenda. Tuig-tuig, 1% lang ang balor sang mga sapi ang nahatag sa mga mangunguma kag mamumugon sa uma. Magadepende pa gihapon ang ila makuha sa kabilugan nga oras sang pagtrabaho sang mga indibidwal nga mangunguma. Lubos nga madula ang sapi kon mag-untat sa trabaho.

Para padayon nga paggamayon ang balor sang sapi nga uyat sang mga mangunguma, hungod nga ginabuhinan ang oras sang pagtrabaho sang mga mangunguma. Nagahimo man sang mga paagi para mapilitan nga maghalin na ang mga orihinal nga nagaagsa. Nagaarkila man sang dugang nga 4,000 kaswal nga mamumugon sa uma kag ginahatagan sang minimum nga tig-isa ka sapi agud tabunan kag palabnawon ang balor sang sapi nga uyat sang mga orihinal nga mangunguma.

Sa sini, labi nga nagdaku ang parte sang pamilya Cojuangco kumparar sa uyat nga sapi sang kada mangunguma. Luwas sa iban pa nga mapintas kag mahigko nga paagi, ang madasig nga pagpahabok sa numero sang mga mangunguma kag pagtukod sang mga peke nga organisasyon ginagamit man sa pagtinguha nga palabnawon kag mapahina ang ikasarang sang orihinal nga mangunguma kag mamumugon sa uma nga magbato kag mag-insister sang tunay nga reporma sa duta kag iban pang kinamatarung nila sa sulod sang asyenda. **AB**

## Sugilanon pangkalinungan, wala gihapon nagasulong

**N**agakabalaka na ang National Democratic Front of the Philippines (NDFP) sa dalagan sang negosasyon pangkalinungan sini sa Gubyerno sang Republika sang Pilipinas (GRP). Ini bangud pagkatarpos sang SONA ni Benigno Aquino III, wala pa ini sang napakita nga positibo nga patimaan nga mabuksan liwat ang sugilanon pangkalinungan.

Ini ang ginpabutyag ni Ka Luis Jalandoni, tagapangulo sang NDFP Negotiating Peace Panel, sa iya sulat sa Friends of Ecumenical Bishops Forum sadtong Agosto 11.

Ginpakamalaut niya ang pagpamilit nanday Aquino kag sang iya sekretaryo sa depensa nga may malaparan kag madugay nga untat-lupok anay antes ang sugilanon pangkalinungan. Ang pagsulit sa pauna nga kundisyon nga ini kadungan sang plano nga paghiwat kuno sang

mga negosasyon sa lokal nga lebel paglapas sa The Hague Joint Declaration of 1992, siling ni Jalandoni.

Amo man sini sadto ang panindugan ni Cory Aquino, ang iloy sang subong nga pangulo, pahanumdom ni Jalandoni. Ginpamatakan sang nauna nga Aquino ang negosasyon sa mga reporma pangkatilingban, pang-ekonomya kag pangpulitika. Makaligad ang pagbagsak sang 60-adlaw nga untatlupok kag sugilanon pangkalinu-

ngan bunga sang pagmasaker sa mga mangunguma sa Mendiola sadtong Enero 1987, ginbandera ni Aquino ang "espada sang gera."

Daw labawan pa ni Aquino ang ginbuslan sini nga si Gloria Arroyo sa pagpatuman sang kontra-rebolusyonaryong gera santo sa dikta sang US, siling ni Jorge "Ka Oris" Madlos, tagapamaba sang NDF-Mindanao. Sa subong, ginadumog sang apat ka dibisyon sang AFP ang mga ginadudahan nga mga sona kag baseng gerilya sang mga rebolusyonaryong pwersa sa isla.

Nagalab-ot sa 30 sa masobra 40 batalyon sang AFP sa Mindanao, la-kip ang mga pwersang paramilitar, ang nagalunsar sang malaparan nga operasyon militar batuk sa mga pwersa sang Bag-ong Hanga-way sang Banwa (BHB). Gamit nila ang mga kanyon nga 105 mm kag

mga eroplano paniktik kag pangbomba. Lunsay mga komunidad sang Lumad kag setler nga mangunguma ang ginaigo sang mga pagpamomba nga ini.

Indi dapat magpatiplang ang pumuluyo kay Aquino, pahanumdom ni Ka Oris. Nagapakuno-kuno ini nga kalmado pero ara sa likod sini ang iya pasistang kinaiya.

Ginsiling man ni Fr. Santiago Salas, tagapamaba sang NDF sa Eastern Visayas, nga indi magmadinalagon ang ginaplano nga lokal nga negosasyon pangkalinungan sang 8th ID sang Philippine Army. Hugot ini nga pamatukan sang tanan nga mga rebolusyonaryong pwersa bangud muklat ang mga ini nga ang pagtalakay sa mga basehang problema sang pumuluyo dapat

himuon sang kumprehensibo nga paagi kag sa pung-sodnon nga lebel.

Ginpahayag man ni Kaupod Concha Araneta, tagapamaba sang NDF-Panay, nga mahimo may untat-lupok pagkatapos matigayon ang mga pangunahon nga kasugtanan sa mga reporma pangkatilingban, pang-ekonomya kag pangpulitika.

Bisan disgustado ang NDFF sa mga negatibo nga ginapakita ni Aquino, hulaton gihapon sini ang mga emisaryo sang gubyernong Aquino, gintumod ni Jalandoni sa iya sulat sa mga obispo. Kon ano gid man, nakahanda ang mga rebolusyonaryong pwersa nga atubangon ang mga pagpanalakay sang AFP. **AB**

## Mga upang sa pagsugilanon, ginpakamalaut sang MILF

**M**abaskog nga ginpakamalaut sang Moro Islamic Liberation Front (MILF) ang daku nga upang sa sugilanon pangkalinungan sa tunga nila kag sang Gubyerno sang Republika sang Pilipinas (GRP). Nagpahayag sang pagkadisgusto si Al Haj Murad Ebrahim sa naunang deklarasyon ni Aquino nga magsugod liwat sa umpisa ang sugilanon pangkalinungan.

Ginduso ni Murad nga dapat mag-umpisa ini sa nalab-ot na sini--lakip ang Memorandum of Agreement on Ancestral Domain (MoA-AD) nga napirmahan sang 2008 kag kabilugan nga 87 kasugtanan ang nahimo sa mga nagligad nga tuig sa sugilanon pangkalinungan. Indi na mag-atras ang MILF diri.

Ginatakda sang MoA-AD ang pagtukod sang Bangsamoro Juridical Entity (BJE) nga magaserbi nga kaugalingon nga gubyerno sang pumuluyo nga Moro kag paga-sakupon sa pagatambihon nga kadutaan nga ancestral sang Bangsamoro. Mas mauswagon ang BJE sa subong nga Autonomous Region of Muslim Mindanao sa halambalanon sang pagauyatan sini nga awtoridad sa pulitika, militar, ekonomya, edukasyon kag kultura. Apang mabaskog ini nga ginpamatukan sang Kongreso kag ginbasura sang Korte Suprema sang 2008. Kaangut sini, ulihi nga nakasugtan sang MILF kag sang *peace panel* sadto sang GRP nga "rebisahon ang nakasug-

tan nga mga punto sa tuyo nga isulong ang isa ka kumprehensibong kasugtanan nga magaresulta sa pangpulitika nga solusyon nga bunga sang negosasyon."

Nalipay si Mohagher Iqbal, puno sang *negotiating panel* sang MILF, sang magpahayag sini lang si Atty. Marvic Leonen, nagapamuno sang *negotiating panel* sang GRP nga nagaatubang sa MILF, nga bukas ang gubyerno sa pagbag-o sang konstitusyon para hatagan-dalan ang kasugtanan nga mahimo sa MILF. Apang bag-o lang magbuhi si Leonen sang amo nga pahayag gila-layon na ini ginkontra ni Aquino. Siling ni Aquino, wala sa prayoridad sang iya gubyerno ang *charter change* kag indi ini ang husto nga panahon nga sugilanonan ini.

Ginpakamalaut man sang MILF bilang pinakadaku nga "eksternal nga upang" kag pagahalinan lang sang kumplikasyon sa sugilanon pangkalinungan ang presensya sang mga pwersang militar sang US sa Mindanao. Ginpaabot ni Murad

kay Aquino mismo nga dapat maghimo na sang pamaagi ang rehimen para madula na ang mga pwersang militar sang US antes mag-umpisa ang sugilanon pangkalinungan sa tunga sang MILF kag GRP. Para sa MILF, mangin daku nga upang sa sugilanon pangkalinungan ang sabat ni Aquino nga indi mahimo madula ang presensya sang US sa Mindanao.

Nagpahayag man si Aquino nga himuon nga lokalizado ang sugilanon, liw-as sa nangin kinaandan sang nagligad. Dugang pa, nagpahayag man si Aquino sang kagustuhan nga islan ang Malaysia bilang manugpatunga. Kon amo, paandam ni Murad, sigurado nga maatrasar kag mameligro ang sugilanon.

Indi man makabulig, siling ni Murad, ang pahayag ni Gen. Ricardo David Jr., hepe sang AFP, nga waskon kuno sang gubyerno ang BHB kag ang MILF pag-abot sang 2013. Nagpahayag si Murad nga wala sila mahadlok sa pamahog sang gubyerno, labi na nga padayon sila nga nagahanas sang ila nga hangaway, nadugangan sila sang masobra 60,000 bag-ong armas kag padayon pa sila nga nagapadamo sang armas bangud may teknolohikal nga ikasarang kag pabrika sang mataas nga kalidad sang mga armas. Gindugang ni Murad nga handa na sila nga sige-sige nga makig-away para sa kinamatarung sa kaugalingon nga pagdesisyon, bisan pa tubtob sa masunod pa nga henerasyon. **AB**



# 10 armas, naagaw sang BHB

**N**apulo ka armas ang naagaw sang mga Pulang hangaway sang Bag-ong Hangaway sang Banwa (BHB) sa nagkalainlain nga armadong aksyon halin Hunyo tubtob Hulyo. Walo ka elemento sang kaaway ang napatay kag walo man ang napilasan sa mga aksyon militar nga ini.

**Hulyo 30.** Duha ka tinawo sang Philippine National Police (PNP) sa Capiz ang napilasan kag apat ka armas ang naagaw sang Bag-ong Hangaway sang Banwa sa duha ka se-parado nga taktikal nga opensiba.

Gin-ambus ang mga pulis sam-tang nagapakadto sila sa Baryo Banate, Pontevedra, Capiz. Magares-ponde tani sila sa report nga gin-dis-armahan sang BHB ang baryo kapitan sang nasambit nga lugar apang sa Sityo San Jose, Baryo Hipona pa lang gin-ambus na ang ila salakyan. Tatlo ka pistola kag isa ka *shotgun* ang naagaw sang mga Pulang hangaway sa balay sang kapitan sang Baryo Banate.

Antes ini, ginbulabog sang BHB sang Hulyo 26 ang detatsment sang 82nd IB sa Baryo Osorio 1, San Remegio, Antique. Naglawig sang pila ka minutos ang pagbayluhanay sang lupok sang BHB kag mga tropa sang militar, CAFGU kag CVO.

**Hulyo 8.** Madinalag-on ang mga operasyon disarma nga gin-lunsar sang isa ka yunit sang Eking Balacuit Command sang BHB sa Misamis Occidental sa Northeastern Mindanao Region (NEMR).

Alas-8:00 sang aga, nakumpis-ka sang mga Pulang hangaway ang duha ka pistola (isa ka 9 mm kag isa kalibre .38) sa duha ka pulis nga badigard sang alkalde sang Gingoog City sang magkadto ang mga ini sa duta sang ila amo sa Baryo San Luis, banwa sang Medina. Naagaw man nila ang duha ka radyo nga VHF sa mga badigard.

Mga alas-9:30 sang aga, ginga-mit sang mga Pulang hangaway ang salakyan sang mga gindisarma-

han nga pulis kag ginsalakay nila ang balay sang isa ka sadto barangay kapitan sang Barangay San Vicente sa nasambit man nga banwa. Isa ka pistola nga 9 mm ang ila nga nakumpiska.

Nagpadayon gihapon sila sa Barangay Bangbang mga alas-10:25 sang aga, kon sa diin isa pa ka abusado nga elemento ang gin-disarmahan sang iya nga *shotgun*. Ang de-sabog nga ini ang ginagamit niya sa pagpamahog sa mga sibilyan sa erya.

Isa ka adlaw antes ini, gindisarmahan man sang mga Pulang hangaway sang Jabbar Salipudan Command-BHB ang isa ka elemento sang Citizens Armed Forces Geographical Unit sa Baryo Malinwag, Esperanza, Surigao del Sur. Nakumpiska sa iya ang isa ka Garand kag isa ka pistola nga 9 mm.

**Hunyo 28-29.** Indi magnubo sa walo ka suldado ang napatay sa

duha ka magkasunod nga engkwentro sa tunga sang 75th IB kag mga Pulang hangaway sang Boyboy Roa Command sa Sityo Lining, Sto. Domingo, Lumintao, Quezon, Bukidnon. Sa una nga engkwentro, lima gilayon ang napatay sa tropa sang mga kaaway. Pagkaaga, ginpalukpan sang BHB sang bomba ang nasambit nga tropa sang militar kag nadugangan sang tatlo ang napatay sa ila nga kubay. Wala sang kaswalti sa BHB. Para makabawi sa ila nga kaswalti ang militar, pito ka bala sang mortar ang ila ginpalupok sang wala sang pagkonsiderar sa kaluwasan sang mga sibilyan.

**Hunyo 4 kag 8.** Anom ka sulda-do ang napilasan sa mga operasyon nga harasment sang mga yunit sang BHB batuk sa mga tropa sang militar sa Surigao del Sur.

Sa una nga harasment, napilasan ang lima ka suldado sang 30th IB sang Philippine Army kag Scout Rangers sa Barangay Umao, Camam-oman, Gigaquit, Surigao del Sur sang Hunyo 4.

Apat ka adlaw makaligad ini, isa ka suldado ang napatay sang palukpan sila sang BHB sa nasambit man nga barangay. AB



# Kakasa ka ba?

**T**renta'y kwatro na ka tuig nga gin-alagaran namon ang Triumph. Bug-os nga kusog namon, bug-os nga kabuhi namon," pagsaysay ni Lita de la Cruz, pangulo sang unyon Bagong Pagkakaisa ng mga Manggagawa sa Triumph International. Ginhambal niya ini sa ila nga piketlayn nga gintukod sa atubang sang nasambit nga empresa sa Taguig City para batuan ang pamahog sang pagpahalin sang kababainhan nga mamumugon. Daw mahibi siya nga nagdugang, "Nag-agom sila sang binilyon nga ganansya...."

Isa lang ini sa mga eksena nga matingkad sa *Kakasa ka ba?* (*Hamon sa panahon ng krisis*), isa ka masobra 23-minuto nga bidyo-dokumentaryo nga ginhimo kag ginpagwa sini lang sang Mayday Productions sa pakipagbuligay sa Kilusang Mayo Uno (KMU). Lakip ini sa malip-ot nga pelikula nga napili para sa Ikalawang Pandayang Lino Brocka kag ginpagwa sa University of the Philippines Film Institute sang Agosto 11. Ginpagwa man ini sa iban pa nga komunidad.

Napanahon kag tumalagsahon ang bidyo nga ini bangud sa paglaragway sini sang kahimtangan sang mga mamumugon sa Pilipinas, labi na ang malaparan nga wala sang trabaho kag manubo nga sweldo.

Una sa tanan, ginpakita sang bidyo ang nagkalainlain nga ma-

mumugon nga napilitan nga mag-sulod sa kon ano-ano nga makitaan, mahaw-as lang sa gutom ang mga mahal sa kabuhi. Ginpakita ang isa ka sadto mamumugon sa konstruksyon nga wala pa gihapon makakita sang trabaho sang matapos ang kontrata kag ang asawa sang sadto mamumugon sa pabrika sang lata nga wala man sang trabaho pagkatapos sang kontrata. Ginpatingkad ang mga nagbalik sa *pagre-repack* sang pansit kag mga sirsirya, ang manug-uling nga nagasagod man sang hayop para madugangan ang kita kag ang mga manugkalkal sang basura. Sa P200-220 nga ginakita nila kada adlaw, nagapalangluya nga ginhambal sang isa ka manugkalkal nga "pangpalipas lang sang gutom" ang ini nga gamay nga kita.

Sila nagaestar sa mga komunidad kon sa diin nagalaum pa sadto ang mga tawo sa magagmay nga empresa nga subong nadula na bangud "gintumba" sang mga higan-te nga dumuluong nga korporasyon pareho sang Nestle, Nissan kag Toyota.

Ginlaragway man sang bidyo ang paghimakas sang 106 mamumugon nga basta na lang ginpahalin sa trabaho sang Daiho Philippines, kag sang mga kababainhang mamumugon sang Triumph International. Pagkaputo ang masami nga ginara-son sang mga kumpanya sa kaso sang pagpahalin. Ginpakita sang bidyo ang mga makaluluoy nga datos sang wala sang trabaho sa Pilipinas nga ginatantya nga magalab-ot sa 11 sa kada 100 nga mamumugon.

Gin-interbyu sa bidyo ang mga lider-mamumugon kag mga manalawsaw. Sa mga ini natumod nga malawig na ang krisis sa trabaho sa Pilipinas tuga sang atrasadong ekonomya kag atrasado nga agrikultura kag industriya. Ginaduso man ang kakinahanglanon nga ipakig-away ang regularisasyon sang malaparan nga isip sang mga kontraktwal paagi sa pagtukod sang unyon nga amo ang magduso sa kaayuhan sang mga pigos nga obreros.

Siling ni Ka Elmer Labog, pangulo sang KMU, "Wala sang ibang solusyon sa krisis sang sobra-sobra nga produksyon kag krisis mismo sang kapitalismo kundi ang pagsakdag sa sistema nga sosyalismo."

Nagpakita man ang bidyo sa mga ulihing eksena sang pagtukod sang mga mamumugon sang mga piketlayn kag paglunsar sang mga militante nga grupo sang mga aksyon-protesta nga nagapanawagan sang pag-untat sa pagpahalin sa trabaho, pagpataas sang sweldo kag pagsakdag sa pungsodnon nga industriyalisasyon. Nagalanog sa mga paghulag sini ang islogan nga "Hangaway nga manughilway! Sahi nga mamumugon!" AB







## Di makatawong pagsaylo sa mag- iloy nga Oliveros, ginpakamalaut

**M**abaskog nga ginpakamalaut sang Bagong Alyansang Makabayan ang hindi makatawo nga pagtrato kanday Carina "Judilyn" Oliveros kag ang iya tatlo ka simana nga lapsag sang dalhon sila sining Agosto 20 sa Camp Bagong Diwa, Bicutan sa Taguig City halin sa Philippine General Hospital (PGH) sa Maynila. Si Oliveros lakip sa ginasingling "Morong 43," mga trabahador sa ikaayong lawas nga iligal nga gin-aresto sa Morong, Rizal sadtong Pebrero samtang nagahimo sang paghanas-medikal.

Sa mandu sang Morong Regional Trial Court, ginpagwa sa ospital si Oliveros nga nagbata paagi sa *caesarian section*. Naka-wheelchair siya kag nakaposas ang mga kamot.

Liw-as ang mandu sang RTC sa nau-na nga mandu ni Justice Sec. Leila de Lima sa mga piskal sang gubyrerno nga indi pagpamatukan ang pagpabilin sang mag-iloy sa PGH.

Samtang, nagpadala sang sulat kay Aquino si Murray Horton, sekretaryo sang Philippine Solidarity Network of Aotearoa (PSNA)-New Zealand, nga nagademanda nga paluntaron ang diwa sang katarungan kag hilwayon na ang mag-iloy nga Oliveros, ang iban pa nga lakip sa "Morong 43" kag tanan nga mga detenido pulitikal sa pungsod. Siling niya, indi husto nga lugar ang bilangguan para sa mga wala sang sala nga mamumugon sa ikaayong lawas kag tanan nga biktima sang indi makatarungan nga pagkakulong sang rehimen, siling ni Horton.

AB

## Polisiya sang tortyur sa Pilipinas, liwat nga nagatingkad

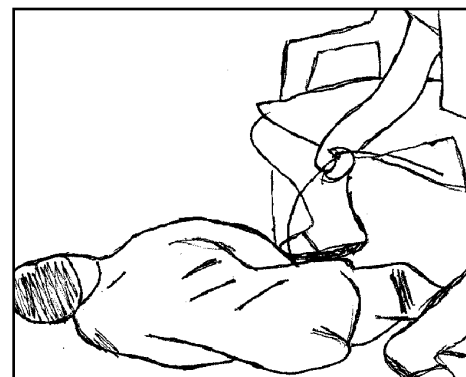
**A**ng pagkabuyagyag sang isa ka bidyo nga nagapakita sang pagpaantus sang isa ka upisyal sang pulis sa isa ka ginasuspetsahan nga kriminal pamatuod nga ang tortyur polisiya sang militar kag pulis sa Pilipinas. Ini ang pahayag ni Melissa Roxas, isa ka aktibista nga Pilipino-Amerikano nga gindukot sa Tarlac sang Mayo 2009 sa akusasyon nga siya myembro sang BHB.

Anom ka adlaw nga gintortyur sang mga katapo sang 7th IB si Roxas antes siya ginhilway. Sa isa ka interbyu sa US, siling ni Roxas nga kinaandan na nga kabahin sang interogasyon sang militar kag pulisya sa Pilipinas ang pagtortyur. Gindugang niya nga indi hamak nga mas madamo pa ang kaso sang tortyur, ugaling lang indi dokumentado paagi sa bidyo.

Ginsiling man ni Renato Reyes, pangkabilugan nga sekretaryo sang BAYAN, bastante na ang dokumentasyon sang mga kaso sang tortyur, pero subong lang ini nahatagan sang daku nga igtalupangod sang gubyrerno. Maluwas sa kaso ni Melissa Roxas, gintumod man sang BAYAN ang mga kaso sang "Morong 43," sang mag-utod nga Raymond kag Reynaldo Manalo kag sang mga

estudyante nga sanday Karen Empeño kag Sherlyn Cadapan nga pareho nga mga biktima sang pagdukot kag pagtortyur. Ginduso sang BAYAN sa rehimen sang Aquino nga imbitahan ang UN Special Rapporteur on Torture nga si Manfred Nowak para imbestigahan ang seryoso nga mga kaso sang tortyur sa idalom sang subong kag daan nga administrasyon. Siling ni Reyes, bisan paliwat-liwat nga hambalon ni Aquino nga indi polisiya sang iya gubyrerno ang tortyur, padayon nga magabaskog ang buot sang mga nagapangtortyur tubtob wala sang aktwal nga ginakasuhan kag ginahusgahan.

Ang bidyo nga liwat nagpatingkad sa halambalanon sang tortyur nagapakita sang isa ka lalaki nga nagahublas nga ginainterogar samtang nagahigda sa salog sang isa



ka upisina. Ginahanot siya sa guya sang isa ka upisyal sang pulis gamit ang kahoy kag ginabutong ang lubid nga nakahigot sa kinatawo sang biktima sa tion nga indi ini makasabat sa pamangkot. Kitaon gid sa bidyo nga nagalubid sa sakit ang biktima sa pagpaantus sa iya.

Nakilala ang upisyal nga si Sr. Insp. Joselito Binayug, hepe sang Asuncion Police Community Precinct sa Tondo, Maynila kag natumod na ang lugar nga ginapakita sa bidyo amo ang upisina mismo sang iya presinto. Napulo niya ka tinawo ang gintumod man nga nadalahig sa nasambit nga krimen.

Suno sa mga impormante, ang biktima ginsalbeyds na sang mga tinawo ni Binayug. Duha ka pamilya na ang nagasingling nga kapamilya nila ang biktima.

AB

# Proposal nga dugang nga 2 tuig sa basehang edukasyon, ginapamatukan

**M**abaskog kag malapad ang ginaani nga mga pagpakamalaut sa proposal nga dugang nga duha ka tuig sa basehang edukasyon.

Ginbuyagyag sang Alliance of Concerned Teachers (ACT) nga ang sa likod sini ang daku nga imperyalista kag kumprador nga korporasyon, bangko kag tinawo nila nga mga teknokrat pangpinansya nga amo ang nagaduso nga pasudlon ang proposal sa programa pang-edukasyon sang bag-ong rehimen.

Sa likod sini ang interes nga mayor magatum-ok sa pagdebelopar sang mga estudyante para mas temprano kag mas madali nga mapuslan sa mga simple nga praktikal kag teknikal nga kinaalam nga kinahanglan sang mga multinasyunal kag kumprador nga kumpanya.

Luwas sa ginasakripisyo sini ang pagdebelopar sang mga estudyante sa mas malahalón, mas malapad kag mas madalom nga kinaalam, wala sang konsiderasyon ang proposal nga ini sa mas madalom nga problema sang garuk nga sistemang malakolonyal kag malapyudal sa pungsod. Gintuga sini ang pagkaatrasado sang ekonomiya bangud sa wala sang tunay nga industriya kag repormang agraryo nga nagresulta sa lapnagon nga disempleyo, kabudlayan, kagarukan sang mga serbisyong sosyal, kag iban pang katuwang nga mga problema.

Nagpabulag-bulag pa ang proposal sa kagarukan kag korapsyon sa bug-os nga imprastruktura kag serbisyo pang-edukasyon sang gubyerno kag labaw nga kabudlayan sang mga pamilya nga mapabutho ang mga anak nila.

Suno kay ACT Teachers Party Rep. Antonio Tinio, ang dugang nga duha ka tuig magapadaku sa numero sang mga bata nga indi makatuon. Ginsiling pa ni Tinio nga

samtang nagataas ang balor sang basehang edukasyon nga dapat tani libre, makapadamu pa ini sa mga estudyante nga indi makatapos sang pagtuon.

Ginsiling naman ni Terry Ridon, pangulo sang League of Filipino Students (LFS), nga indi solusyon ang nasambit nga proposal para mapaayo ang kalidad sang edukasyon.

Dugang nga gastos lang ang dugang nga duha ka tuig. Sa pungsod nga kadam-an sang mga pamilya wala sang nagakaigo nga kita, pabug-at ang dugang nga duha ka tuig nga gastos sa pagtuon. Ikaduha, wala man ini ginatalanaan sang pondo sang bangkaroteng gubyerno. Isa ang Pilipinas sa may pinakamanubo nga badyet sa edukasyon, kumparar sa iban pang aytem sa nasyunal nga badyet. Pangatlo, indi sini pagsolbaron ang problema sa kawad-on sang trabaho. Ginapabugal sang mga nagpropo-

ner sini nga kon masunod ang 12-tuig nga basehan kag sekundaryong edukasyon, wala na nagakinahanglan sang diploma sa isa ka kolehiyo ang mga estudyante para makatrabaho. Pero subong pa lang, bisan ang nakatapos sa kolehiyo indi makakuha sang trabaho. Sang nagligad nga tuig, may 300,000 nga nagtapos sa kolehiyo. Mayorya sa ila nalakip subong sa wala sang trabaho. Mas malala pa, ang

proposal nga ini nakasentro sa pagpatuhaw sang mga obreros para sa mga industriya sa gwa sang pungsod o mga dumuluong nga kumpanya sa sulod sang pungsod.

Suno pa sa LFS, kinahanglan anay nga kay-uhon ang problema sa sistema sang edukasyon pareho sang kakulangan sa klasrum, libro kag titser. Dapat dugangan ang badyet sa edukasyon bangud manubo na ang kalidad sang edukasyon kon ikumparar sa iban nga pungsod, insister pa ni Ridon. Magalunsar ang LFS sang aksyong protesta kag *signature campaign* para pamtukan ang nasambit nga plano.

Plano ni DepEd Sec. Bro. Armin Luistro nga himuon nga pito ka tuig ang elementarya kag lima ka tuig naman ang hayskul. Pabor man ang pribadong buluthuan nga patud magahakot sang daku nga kita bangud sa dugang nga tuig. **AB**



## Sentimyento sang pila ka upisyal sang AFP, ginpautwas

LABI nga nagatingkad ang banggi-anay sa sulod sang Armed Forces of the Philippines (AFP) matapos maglapta ang isa ka manipesto nga nagakundenar sa paboritismo sa institusyon.

Ginaundan sang isa ka tatlo pahina nga manipesto, nga ginpautwas sang mga nagasimpatiya nga upisyal sang AFP ang pagkundenar sa sistema sang promosyon. Suno sa manipesto, nawad-an sang balor ang AFP Board of Generals nga amo ang may gahum nga magasignar sang mga upisyal. Ini bangud nagapasilabot kuno si Defen-

se Sec. Voltaire Gazmin sa promosyon. Wala na kuno sang ginahimo ang grupo kundi mga mag-aprubar na lang sa mga desisyon ni Gazmin.

Ginkwestyon nila ang pag-una kuno ni Gazmin sa interes sang iya anay kaklase sa Philippine Military Academy kag mga daan niya nga tinawo. Halimbawa sini ang pag-asayn kay AFP Chief of Staff Ricardo David nga anay tinawo niya sa Presidential Security Group sadto sang rehimen ni Corazon Aquino. Ang iban pang upisyal nga naasayn sa mga pusisyon nila bangud nangin malapit sila kay Gazmin amo

sanday Brig. Gen. Gaudencio Pangilinan, hepe sang Northern Luzon Command; Brig. Gen. Romulo Bam-bao, hepe sang Intelligence Service of the AFP; kag Maj. Gen. Arturo Ortiz, hepe sang Philippine Army.

Samtang, si Adm. Feliciano Angue, anay hepe sang National Capital Regional Command, ginpa-halin kag ginbutang sa *floating status* kag ginaimbestiga pagkatapos nga ibulgar niya ang pila ka mata-as nga upisyal sang AFP nga nau-mid sa pagdinaya sa nagligad nga mga eleksyon kag subong ginapad-yaan na ni Aquino.

## Sakon nga mga upisyal sang mga GOCC

DALAGKUAN ang ginabaton nga sweldo kag benepisyo sang mga upisyal sang Government Owned and Controlled Corporation (GOCC) samtang nagapabilin naman nga manubo ang sweldo sang mga empleyado sini. Nabulgar ini sa ginhiwat nga pagbista sa Senado sang Agosto 17.

Nagakita sang P26.865 milyon kada tuig si Armand Arreza, administrador sang Subic Bay Metropolitan Authority. Gin-ako man ni Arreza nga nakabaton siya sang *intelligence fund* nga P5 milyon. Nagabaton man sang P14.506 milyon kada tuig si Benigno Ricalfort, direktor sang Clark Development Corporation. Si Ed-

uardo Garcia, Deputy Chief Executive Officer sang Development Bank of the Philippines nagakita sang P12.718 milyon, samtang P10.772 milyon ang kay Armand Tetangco, gobernador sang Bangko Sentral.

Suno kay Sen. Franklin Drilon, naglab-ot sa P47 bilyon ang nadugang sa depisit sang pungsod bangud sa dalagkuan nga mga sweldo nga ini. Ginhangkat naman ni Bayan Muna Rep. Neri Colmenares ang Malacañang nga kuhaon na ang *intelligence fund* sang SBMA kag CDC. Indi man dapat italana sang mga direktor sang GOCC ang kaugalingon nga sweldo, siling pa ni Colmenares.

## Indi matarung nga pagpatalsik sa direktor sang PAGASA

NAG-ANI sang pagkundenar si Pres. Benigno Aquino III kag upisyales nga sa likod niya sa padasu-daso nga pagpatalsik kay Dr. Nilo Frisco sang PAGASA o Philippine Atmospheric Geophysical and Astronomical Service Administration.

Gulpi nga ginpahalin ni Aquino si Nilo sang Agosto 6 bangud kuno sa kapaslawan sang PAGASA nga mahibalan ang mangin direksyon sang bagyong Basyang nga naghanot sa pungsod sang Hulyo. Ginpaathag ni Nilo nga may tinion nga nagasayop sa prediksyon sa direksyon sang bagyo tuga sang so-

bra kadaan kag kakulangan sa kagamitan kag tinawo. Bangud diri, kalabanan de-mano ang pamaagi sang kalkulasyon nila kag tubtub sa kaagahon sa pagtrabaho. Sa pi-hak sini, ginkuha lang kag lubos nga gindampigan ni Aquino ang bahin sang iya bag-ong sekretaryo sang Department of Science and Technology nga si Mario Montejó, nga bayaw sang iya Executive Sec. Paquito Ochoa. Madugay na nga may proposal ang PAGASA nga magbakal sang bag-ong kagamitan kag magkuha sang dugang nga tinawo, pero wala ini ginsapak.

Suno sa Advocates of Science and Technology for the People (Ag-ham), ang pagpahalin kay Nilo malain nga senyales para sa mamumugon nga syentista nga nagaantus nga magtrabaho sa guberno sa pi-hak sang manubo nga sweldo kag daan nga pasilidad. Ang mga patri-yotikong syentista, nga nagadesisyon magpabilin sa pungsod sa pi-hak sang manubo nga sweldo, kakulangan sa pondo kag mga lokal nga oportunidad nga matabog lamang sa baylo nga makaamot sa pungsodnon nga pag-uswag, siling sang Agham.

## Dugang nga sukot sa mga *tollway*, ginpaiway

NAGPAGWA sang duha ka Temporary Restraining Order (TRO) ang Korte Suprema sang Agosto 13 para temporaryo nga pauntaton ang pagtaas sang bayad sa South Luzon Expressway (SLEX) kag ginpaiway ang pagpatuman sang Expanded Value Added Tax (EVAT) sa mga *expressway* sa bilog nga Luzon.

Ginhatagan sang Korte Suprema sang 10 adlaw ang Bureau of Internal Revenue kag Dept. of Finance para maghatag sang reaksiyon sa petisyon batuk sa dugang nga buwis sa *toll*. Ginsiling pa sini nga ara na sa proseso sang deliberasyon ang petisyon sa dugang nga sukot sa SLEX amo nga dapat lang magpagwa anay sang TRO.

Ginsiling naman sang Pinagkaisang Samahan ng mga Tsuper at Operators Nationwide (PISTON) nga daku nga sampal sa rehimeng Aquino ang ginpagwa nga TRO. Suno sa PISTON, nangin kabalan si Aquino sa reklamo sang mga tsuper kag pumuluyo bangud masara-

ngan tani niya nga pauntaton ang dugang nga bayad paagi sa Executive Order. Nakahanda man ang PISTON nga maglunsar sang hublag-protesta kon matapos ang TRO kag padayunon ang pagtaas sang bayad.

Nagpanawagan man ang Bayan Muna nga imbestigahan ang iligal nga pagtaas sang sukot sa SLEX. Ginsiling ni Bayan Muna Rep. Teddy Casiño nga gin-abuso sang Toll Regulatory Board ang gahum bangud ginpasugtan sini ang Southern Luzon Tollway Corp. nga magtaas sang sukot nga wala sang abiso kag pangpubliko nga bista.

Plano tani sang TRB nga magdugang sang 250% pagtaas sa sukot sa SLEX, luwas pa sa 12% buwis nga ipatuman man sa North Luzon Expressway (NLEX), Star Tollway (Sto. Tomas to Lipa, Batangas), Subic-Clark Tarlac Expressway (SCTEX), Skyway kag Coastal Tollway. Ginaduso sang Malacañang nga dapat magpatuman man sang E-VAT sa mga *expressway*.

## Mga hublag protesta batuk sa Operation Green Hunt

NAGLUNSAR sang mga hublag protesta sa atubang sang mga konsulado sang India sa New York kag San Francisco sa US kag sa London sa United Kingdom ang Sanhati, isa ka grupo nga nagapakig-isa sa mga paghimakas sang pumuluyo sa India. Ang mga paghulag sa US gintyempo sang Agosto 13. Sa London, ginlunsar ini sang Agosto 15, adlaw sang kahilwayan sang India.

Pagkatapos ang tatlo ka oras nga protesta nga ginpatingkad sang pagsinggit sang islogan, pagpanagtag sang mga polyeto sa publiko, pagpahayag sang suporta para sa paghimakas sang pumuluyo sang India kag pagkanta sang rebolusyonaryong ambahanon, ginsumiter sang mga raliyista sa konsulada ang isa ka petisyon batuk sa paglunsar sang Operation Green Hunt, ang malaparan nga opensiba militar sang may 200,000 suldadong Indian sa mga erya sang mga pungsodnon nga minorya sa sidlangan kag sentral nga bahin sang India.

## Gera sa Afghanistan, mas magasto na sangsa sa Iraq

NAGLAB-OT na sa \$6.7 bilyon kada bulan ang ginagasto sang US sa gera sini sa Afghanistan. Labaw nga mas mataas ini sangsa gasto sa gera sa Iraq nga naglab-ot sa \$5.5 bilyon kada buwan.

Suno sa Pentagon, ang kabangdanan sang paghabok sang gasto sa gera amo ang daku nga ginapadala nga tropa kag lohistika sa nasambit nga pungsod. Nag-abot sa 102,000 tropa ang ginpadala sa Afghanistan kumparar sa 43,000 sa Iraq. Ginatantya nga ara sa \$105 bilyon subong nga tuig ang nagasto sa gera sang rehimeng Obama kag magalab-ot ini sa \$117 bilyon pag-abot sang 2011.

Naglab-ot na sa \$1 trilyon ang kabilugan nga nagasto sang US halin sang mag-umpisa ang gera sa duha ka pungsod.

Subong nga tuig, naghingyo sang \$549 bilyon ang Department of Defense sang US para sa basehang galastuhan militar. Wala pa nalakip ang \$159 bilyon nga ginhingyo sini para sa mga gera sa Iraq kag Afghanistan. Kabahin sang pondo nga ini nagakadto sa pila ka libo nga pribadong kontratista nga naimbolbar sa mga gerang agre-syon sini. Nagaabot sa 1.2 milyon kontraktor ang ginaempleyo sang US. Daku nga bahin man sang pondo ang nagakadto sa mga kumpanyang nagahimo sang malahalona nga mga armas, pareho sang mga *drone* nga ginagamit subong sang US sa halos tanan nga mga operasyon.

Suno naman sa United Nations (UN) halin Enero asta Hunyo subong nga tuig naglab-ot sa 1,271 ang napatay kag 1,997 ang napilasan nga sibilyan sa Afghanistan (anom ang napatay kag walo ang napilasan kada adlaw.) Nagtaas ini sang 31% kumparar sa mga kaswalti sang 2009. Samtang, 55% naman ang gintaas sang kaswalti sang mga bata kumparar sang nagligad nga tuig.

**ANG****Bayan**

Pahayagan ng Partido Komunista ng Pilipinas  
Pinapatnubayan ng Marxismo-Leninismo-Maoismo

Edisyong Hiligaynon  
Tuig XLI No. 16  
Agosto 21, 2010  
[www.philippinerevolution.net](http://www.philippinerevolution.net)

## Editorial

# Paghimakas sa Hacienda Luisita, pakig-away sang masang mangunguma sa pungsod

**A**ng Hacienda Luisita nagasimbolo sa malakolonyal kag malapyudal nga sistema nga nagagapos sa pungsod sa pagkaatrasado kag wala sang kata-pusan nga krisis. Ang malaba kag nagapadayon nga ma-ragtas sang asyenda kasaysayan sang malala nga pagpanghimulos kag pagpamigos, masingki nga makasahing banggianay kag paghimakas para sa madugay na nga ginahandum nga hustisya sosyal.

Wala untat ang maniobra kag padi-hot sang pamilya Cojuangco agud ma-pabilin ang ila monopolyo sa asyenda kag upangan ang pagpanagtag sini sa mga mangunguma kag mamumugon sa uma. Labi pa nga uyat liwat sang pamilya ang Malacañang, mabaskog ang ila buot nga maghimo sang amo nga mga maniobra.

Sining nagligad lang nga sima-na, nagpadihot ang mga Coju-angco sang paltik nga “com-promise agreement” nga gindasok sa tutun-lan sang mga mangunguma kag mamumugon sa uma gamit ang pwer-sa, pagpaniplang kag pagpangtungo.

Ginapagwa sa paltik nga kasugtanan nga nagapasugot

ang mga mangunguma kag mamumugon sa uma sa pagpadayon sang Stock Distribution Option (SDO) sa baylo nga ipanagtag ang duta. Maathag ang tuyo sini nga pangunahan ang pagbista sang Korte Suprema sa petisyon para ibasura ang *temporary restraining order* sa mandu sang Presidential Agrarian Reform Council (PARC) sadtong 2005 nga ipaidalum na ang asyenda sa pwersado nga pagpanagtag.

Gilayon nga ginpalakpakan ni President Benigno Coju-angco-Aquino III ang kasug-tanan bisan nga nagpakai-nosente siya sa iya hahibal-an didto kag ginsiling niya ang halambalanon sang HLI simple nga pangsulod lang nga di pagkasugot.

Ang pagpanumbalik sang mga Coju-angco sa poder li-wat nagapating-kad sa paghimakas para sa tunay nga reporma sa duta sa asyenda kag sa pag-gamit sang gahum para tap-naon ang pagbato sang mga mangunguma kag mamumu-gon sa uma.



**Mga tampok sa  
isyu nga ini...**

**Paltik ang  
kasugtanan sa Luisita**  
PAHINA 3

**10 armas, naagaw  
sg BHB**  
PAHINA 7

**Proposal nga dugang  
2 tuig sa edukasyon**  
PAHINA 11

## Mga instruksyon sa paglilimbag

**1.** Ang **sinundang pahina**, na eksaktong kopya ng pahina 1 maliban sa mas mapusyaw ang *masthead* o *logo* ay para sa mga gumagamit ng *mimeo machine* o naglilimbag sa paraang *v-type*. Idinisenyo ito para hindi madaling makasira ng istensil.

**2.** Pag-*print* sa istensil:

- a) Sa *print dialog*, i-check ang **Print as image**
- b) Alisin ang *check* sa **Shrink oversized pages to paper size**
- k) I-click ang **Properties**
- d) I-click ang **Advanced**
- e) Tiyaking naka-set sa **100%** ang **Scaling**
- d) Ituloy ang pag-*print*

**3.** Hinihikayat ang mga kasama na ipaabot sa patnugutan ng *AB* ang anumang problema kaugnay ng paglilimbag sa pamamagitan ng *v-type*. Magpadala ng *email* sa [angbayan@yahoo.com](mailto:angbayan@yahoo.com)